

Principalele rezultate pentru România ale sondajului anual
PwC Global CEO Survey – Ediția a XX-a, 2017

Afacerile în era tehnologiei și globalizării

Cuvânt înainte

De-a lungul ultimelor două decenii întreaga lume a asistat la transformări profunde ca rezultat al globalizării și schimbărilor tehnologice. Ambele teme au fost analizate încă din 1998, când PwC a lansat sondajul anual realizat la nivel global în rândul directorilor de companii. În prezent ele continuă să joace un rol foarte important în deciziile pe care le iau liderii de afaceri – aceasta fiind una dintre principalele concluzii desprinse din cea de-a 20-a ediție a studiului, realizată pe un eșantion de 1.379 de directori generali din 79 de țări, inclusiv România.

În acest context, a șaptea ediție a raportului asupra principalelor rezultate pentru țara noastră ale PwC Global CEO Survey evidențiază punctele de vedere ale directorilor generali din România cu privire la câteva întrebări de actualitate – schimbările tehnologice și geopolitice transformă lumea, dar în ce direcție? cum pot aborda directorii generali riscurile și oportunitățile ce derivă din digitalizare și globalizare pentru a contribui la o societate mai bună, cu beneficii reale pentru toți oamenii?

De-a lungul anilor, globalizarea și progresul tehnologic au adus numeroase beneficii. Au condus la o intensificare masivă a fluxurilor comerciale, contribuind la creșterea productivității și la dezvoltarea comerțului mondial, au ridicat nivelul de trai și au scos aproape un miliard de oameni din sărăcie extremă. Cu toate acestea, încă din timpul crizei financiare, directorii de companii anticipau creșterea decalajelor între bogați și săraci și o lume tot mai divergentă. Iar evenimentele ulterioare le-au dat dreptate. Nemulțumirile vis-à-vis de pierderea locurilor de muncă în anumite sectoare industriale, stagnarea veniturilor și inechitatea socială sunt în creștere, accentuând instabilitatea și dând naștere mișcărilor de protest. Globalizarea nu mai reprezintă un motor al creșterii economice mondiale în măsura în care a fost odată. Există riscul ca punctul de vedere al opiniei publice privind fenomenul globalizării și impactul pe care acesta îl are asupra politicilor naționale să încetinească ritmul de creștere a economiei globale. Astfel, nu este de mirare că, deși încrezătorii în potențialul de dezvoltare a

companiilor pe care le conduc, directorii generali sunt tot mai preocupați de creșterea economică incertă și provocările geopolitice și continuă să-și facă griji cu privire la reglementarea excesivă și indisponibilitatea angajaților competenți.

Pe măsură ce piețele devin tot mai volatile iar industriile tot mai inovatoare, liderii de afaceri au nevoie de noi strategii de creștere, axate pe oameni, educație și digitalizare. Deși tehnologizarea aduce incertitudine în ceea ce privește viitorul muncii umane, al structurii forței de muncă și aptitudinilor necesare – sau poate tocmai de aceea – directorii de companii continuă să caute oameni talentați, cu o varietate și mai largă de competențe. Schimbările tehnologice și globale rapide contribuie la o criză de credibilitate a mediului de afaceri, iar directorii executivi recunosc încrederea publicului în organizații ca fiind noua monedă a erei digitale.

Mediul de afaceri poate recăștiga și menține încrederea opiniei publice și poate sprijini schimbarea printr-o colaborare mai intensă cu autoritățile, comunitățile locale și societatea în ansamblu. Există câteva teme în privința cărora directorii de companii ar putea avea un punct de vedere valoros și s-ar putea implica în dezbateri pentru găsirea unor soluții benefice pentru toată lumea – plus-valoarea creată de organizații pentru toate părțile interesate într-o lume cu tot mai multe interacțiuni virtuale; impactul tehnologiei asupra muncii umane și distribuției veniturilor; adaptarea sistemelor fiscale la era digitală; rolul tehnologiei în furnizarea de servicii de bază pentru păturile sociale defavorizate și accesul generalizat la educație continuă, cu scopul de a crea o forță de muncă adaptată erei digitale.

Încheiem prin a spune că anul acesta am depășit recordul din 2016 în privința numărului de directori generali din România care au răspuns invitației de a lua parte la sondaj. Meritul este al celor 89 de lideri de organizații, cărora le adresăm mulțumirile noastre pentru valoroasa lor contribuție la acest studiu. Vă invităm să le citiți opiniile în paginile care urmează.

Ionuț Simion
Country Managing Partner
PwC România

Percepția directorilor generali din România

Creșterea

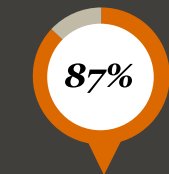
52% sunt foarte încrezători în creșterea veniturilor companiilor în următoarele 12 luni

70% se concentrează pe creșterea organică ca modalitate de majorare a veniturilor și îmbunătățire a profitabilității

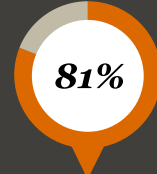
Topul amenințărilor la adresa perspectivelor de creștere

disponibilitatea angajaților talentați

reglementarea excesivă

viitorul Zonei Euro

instabilitatea geopolitică

Talentul

61% se așteaptă la creșterea numărului de angajați în următoarele 12 luni

87% afirmă că promovează în mod activ diversitatea și incluziunea talentelor

Topul aptitudinilor angajaților considerate importante pentru organizație (dincolo de expertiza tehnică specifică afacerii)

adaptabilitatea

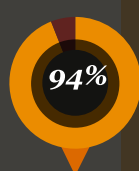
orientarea către rezolvarea problemelor

abilitățile de conducere / leadership

capacitatea de a colabora în cadrul echipelor

creativitatea și inovația

Încredere, competiție și tehnologie

94%

consideră că un scop organizațional puternic, care să se reflecte în valori, cultură și comportamente este tot mai important pentru companii

92%

sunt de părere că întreruperile și perturbările sistemelor IT pot afecta nivelul de încredere a părților interesate în industria lor, în următorii 5 ani

94%

afirmă că în prezent abordează în mod proactiv aspectul stabilității și continuității sistemelor IT

63%

cred că tehnologia va avea un impact semnificativ sau va remodela complet concurența în industria lor, în următorii 5 ani

Globalizarea

97% afirmă că globalizarea facilitează accesul universal la infrastructură și servicii de bază

57% susțin că devine din ce în ce mai dificil să faci față competiției într-o piață globalizată însă cu tendințe către politici protecționiste tot mai restrictive

Încredere în creștere

În pofida numeroaselor riscuri și incertitudini nivelul încrederii crește

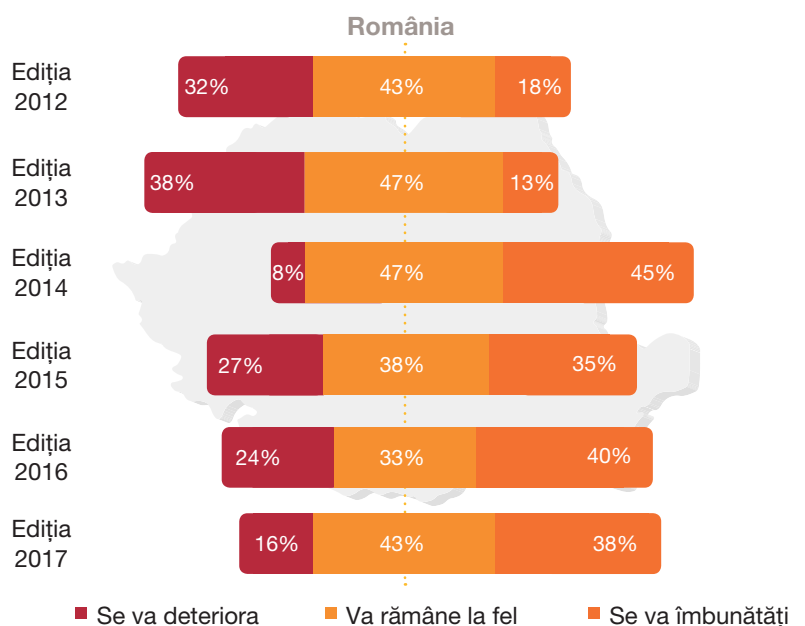
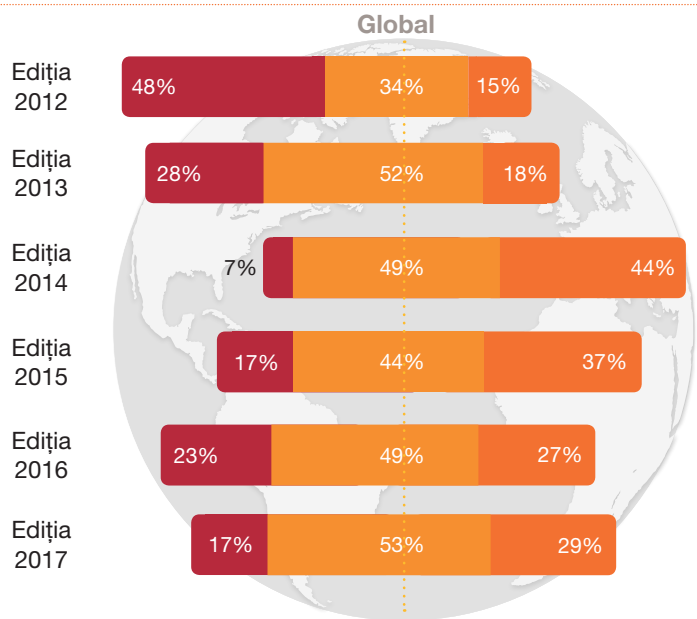
Cu toate că directorii de companii din întreaga lume au numeroase motive de îngrijorare în acest an, încrederea lor în perspectivele de îmbunătățire a economiei mondiale, cât și în cele de dezvoltare a companiilor pe care le conduc este din nou în creștere.

La nivel global, peste un sfert (29%) dintre directorii executivi cred că situația economică globală se va îmbunătăți în următoarele 12 luni și mai mult de jumătate (53%) dintre aceștia consideră că va rămâne la fel, procente în creștere față de ediția precedentă a studiului.

Directorii generali din România sunt și mai optimiști decât omologii lor pe plan global. Nivelul de încredere în privința conjuncturii economice globale este în ușoară creștere comparativ cu ediția anterioară, dar încă inferior celui înregistrat în 2014. **38% dintre directorii de companii din țara noastră prognozează o îmbunătățire a contextului economic global, în următoarele 12 luni.**

 Doar 11% dintre directorii generali din Japonia, 17% din Marea Britanie, 20% din Rusia și 24% din SUA sunt de părere că în următoarele 12 luni va avea loc o îmbunătățire a economiei globale. Iar pe de altă parte, 31% dintre respondenții din Marea Britanie și 26% din China consideră că situația economică se va deteriora.

Considerați că situația economică globală se va îmbunătăți, va rămâne neschimbată sau se va înrăutăți în următoarele 12 luni?

La nivel global, în ciuda incertitudinii economice și geopolitice actuale, încrederea pe termen scurt în perspectivele de majorare a veniturilor companiilor a crescut ușor în comparație cu anul trecut, apropiindu-se de procente atinse în 2012 și 2014-2015. Astfel, 38% dintre directorii executivi sunt foarte încrezători în perspectivele de dezvoltare a companiei lor în următoarele 12 luni (față de 35% în 2016). Privind retrospectiv, cele mai ridicate procente au fost înregistrate în 2007 și 2008: 52% și respectiv 50% dintre directorii generali răspundeau atunci că sunt foarte încrezători în creșterea veniturilor companiilor în următoarele 12 luni. Peste doar un an, în 2009, situația s-a inversat, înregistrându-se cea mai mică valoare (21%).

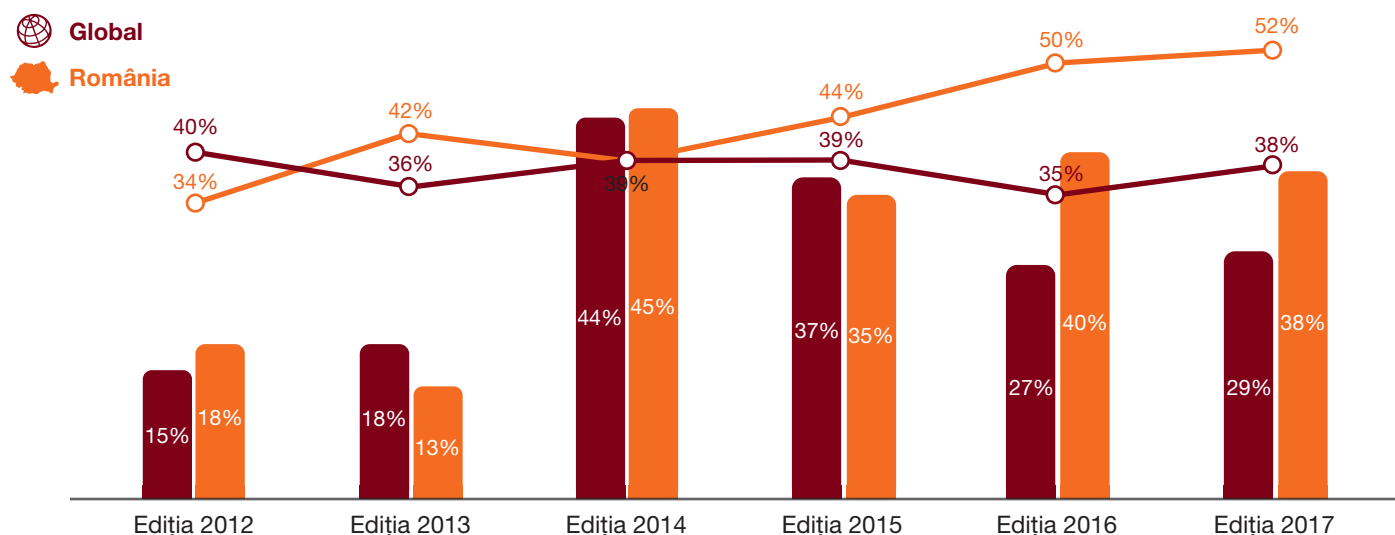
În România, optimismul manifestat de directorii de companii în privința evoluției economiei globale se menține și atunci când se discută despre capacitatea de dezvoltare a propriilor organizații. Se păstrează tendința ascendentă manifestată în ultimele două ediții ale studiului a procentului respondenților care se declară optimiști. Astfel, în

ciuda tuturor provocărilor, **52% dintre directorii generali din țara noastră sunt foarte încrezători în capacitatea companiei lor de a-și crește veniturile**, liderii de afaceri din România fiind printre cei mai optimiști din lume, după cei din India (71%) și Brazilia (57%).

Aceasta și pentru că țara noastră a înregistrat în ultimii ani ritmuri ridicate de creștere economică, peste media țărilor din Uniunea Europeană, iar perspectivele pentru anii următori sunt de asemenea pozitive, pe fondul continuării relaxării fiscale și a creșterii susținute a consumului. Cu toate acestea, pentru a păstra și îmbunătăți competitivitatea țării este nevoie de menținerea stabilității macroeconomice și bugetare, de accelerarea ritmului reformelor structurale și a investițiilor atât de necesare în infrastructură, sănătate și educație.

Considerați că situația economică globală se va îmbunătăți, va rămâne neschimbată sau se va înrăutăți în următoarele 12 luni?

Cât de încrezător sunteți în perspectivele companiei dumneavoastră de a-și crește veniturile în următoarele 12 luni?

Notă:

Prima întrebare – respondenții care au declarat „se va îmbunătăți”
A doua întrebare – respondenții care au declarat „foarte încrezător”

○ Foarte încrezător în perspectivele de creștere a companiei

■ Situația economică globală se va îmbunătăți

Spre deosebire de ediția anterioară, anul acesta încrederea directorilor în perspectivele de dezvoltare a propriilor companii este în creștere în multe din țările lumii. În Brazilia procentul respondenților foarte încrezători s-a dublat față de 2016, la fel și în Elveția (până la 34%), iar în China a crescut cu 11 puncte procentuale. La polul opus se situează Spania și Mexic, unde procentul este în scădere, precum și Japonia, unde s-a redus la jumătate.

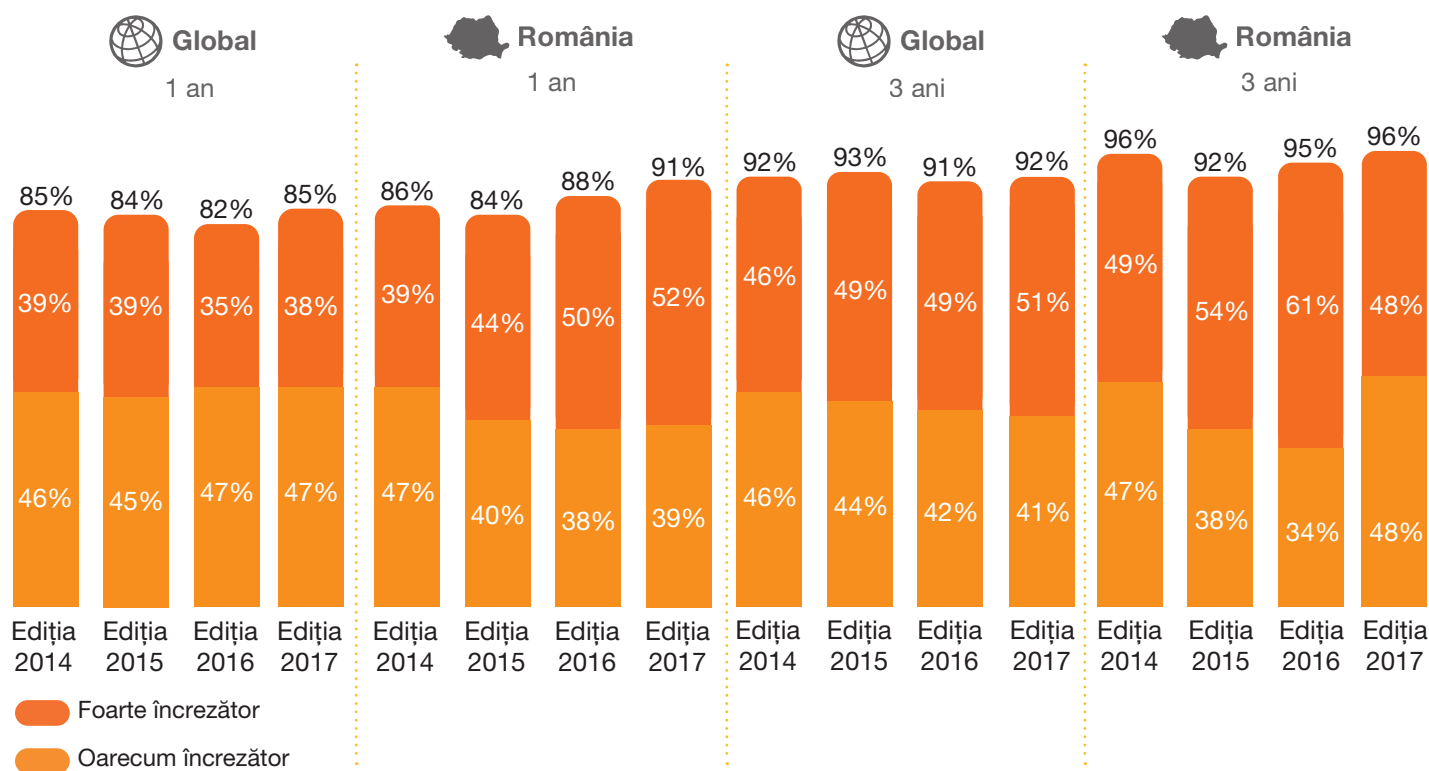
În ciuda unor ani tumultuoși (2016-2017), încrederea liderilor de afaceri se redresează lent, dar se află încă la o distanță considerabilă față de nivelul din 2007. Totuși, semnele de optimism se manifestă în aproape întreaga lume. Inclusiv în Marea Britanie și SUA, acolo unde, în ciuda previziunilor cu privire la potențiale crize în urma Brexit-ului și respectiv alegerilor prezidențiale, nivelul de încredere al executivilor în potențialul de dezvoltare al companiei lor este în creștere față de 2016. Această stare de spirit se regăsește și în alte zone de pe glob, tot mai mulți directori generali vizând SUA și Marea Britanie drept destinații favorite pentru investiții.

Și pe termen mediu nivelul de optimism în capacitatea de dezvoltare a companiilor se păstrează la cote înalte. **96% dintre directorii generali din România sunt încrezători sau foarte încrezători în perspectivele companiilor lor de a-și majora veniturile în următorii trei ani**, peste procentele înregistrate la nivel global (92%) și în Europa Centrală și de Est (85%). La nivel global, 51% dintre directorii generali declară că sunt foarte încrezători, egalând recordul înregistrat în 2011.

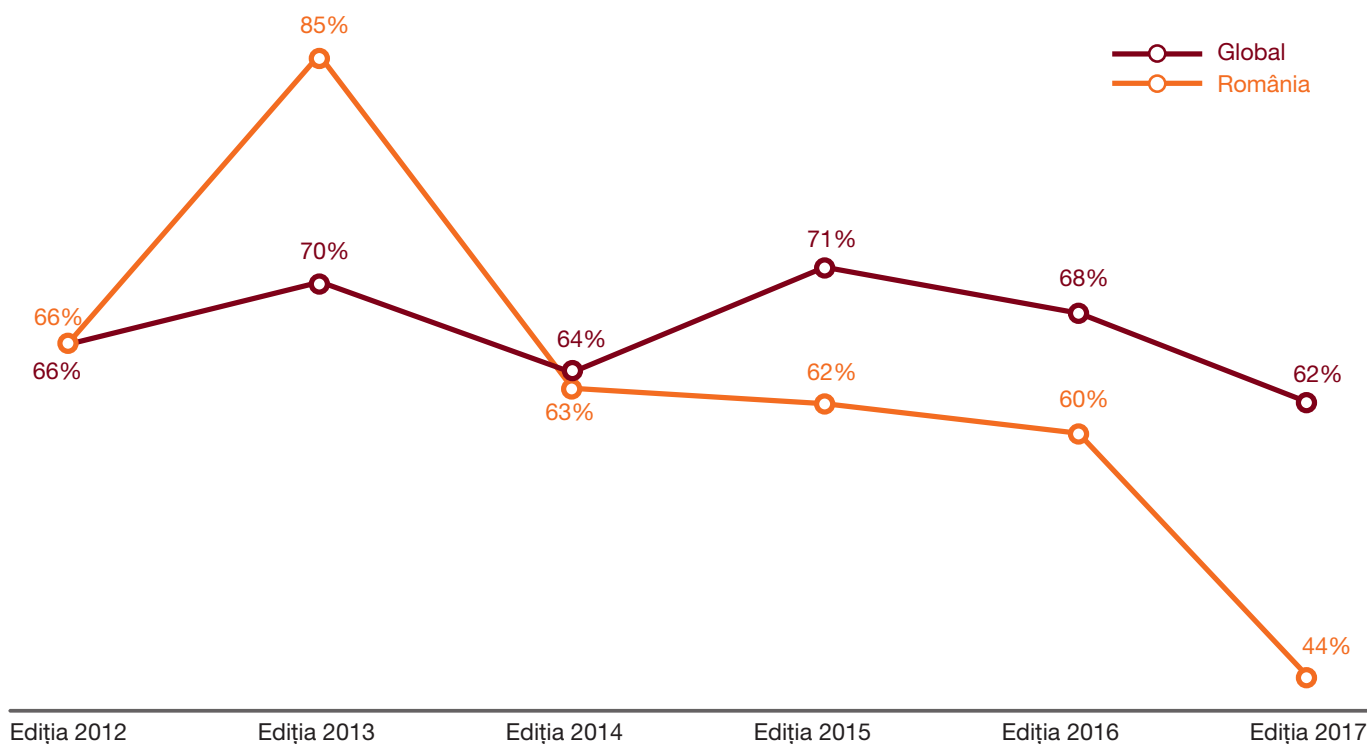

Cât de încrezător sunteți în perspectivele companiei dumneavoastră de a-și crește veniturile în următoarele 12 luni și respectiv în următorii 3 ani?

Procentul respondenților care planifică să implementeze o inițiativă de reducere a costurilor în următoarele 12 luni

Creșterea organică – principala modalitate de majorare a veniturilor și îmbunătățire a profitabilității

Atunci când sunt întrebați despre strategiile pe care le au în vedere în următoarele 12 luni pentru a genera creșterea, mai mult de trei sferturi (79%) dintre liderii de afaceri la nivel global se bazează pe creșterea organică, aproape jumătate (48%) intenționează să dezvolte noi alianțe strategice sau parteneriate comerciale (joint venture), în timp ce 41% planifică noi fuziuni și achiziții.

În România, semnificativ mai mulți directori executivi (70%) se concentrează pe creșterea organică decât pe reducerea costurilor, pe care o menționează 44% dintre respondenți (față de 59% în Europa Centrală și de Est), în scădere de la 60% în ediția precedentă. Alte activități pe care directorii de companii din țara noastră le iau în considerare, într-o mai mică măsură, pentru a stimula creșterea veniturilor și profitabilitatea se referă la noi alianțe și parteneriate (doar 24%, jumătate din procentul la nivel global; 34% în Europa Centrală și de Est), precum și noi fuziuni și achiziții (22%). Colaborarea cu antreprenori și start-up-uri figurează pe agenda a doar 15% dintre respondenții din România, procent mai mic decât cel înregistrat la nivel global (28%) și în Europa Centrală și de Est (24%).

Ce activități plănuți să inițiați în următoarele 12 luni pentru a stimula creșterea și profitabilitatea companiei dumneavoastră?

Metode de optimizare a businessului în următoarele 12 luni

Notă: țări în care se înregistrează unele din cele mai mari procente

Germania rămâne cea mai importantă țară pentru perspectivele de dezvoltare a companiilor din România

Întrebați care sunt cele mai importante trei țări pentru perspectivele generale de creștere a organizațiilor în următoarele 12 luni, **aproape doi din cinci (38%) dintre directorii de companii din țara noastră menționează Germania**, secondată la distanță de SUA (18%, față de 13% în ediția precedentă) și China (15%, în uşoară creștere de la 12% în urmă cu un an). Clasamentul este completat de Franța (13%), Grecia (12%), Ungaria și Italia (10%). Procentul directorilor generali care optează anul acesta pentru Bulgaria (a doua clasată anul trecut) se reduce la jumătate de la 18% în ediția anterioară. Similar, valoarea procentuală scade pentru Marea Britanie (de la 12% la 9%) și Ungaria, de la 16% în urmă cu un an, țara vecină ocupând atunci locul al treilea. Continuă să se diminueze și procentele respondenților care nominalizează Moldova: 6% comparativ cu 11% în urmă cu un an și 21% în 2015, când ocupa poziția a doua.

Clasamentul realizat pe baza răspunsurilor directorilor generali din Europa Centrală și de Est este asemănător cu cel al omologilor din țara noastră în privința celor mai importante țări pentru creșterea economică. Germania (38% dintre respondenți) rămâne pe prima poziție, urmată, la fel ca în ediția precedentă, de SUA (25%) și China (22%). Rusia rămâne pe locul al patrulea, deși procentul scade de la 21% la 13%.

În funcție de opțiunile exprimate de directorii de companii la nivel global, se păstrează topul din ediția precedentă. Statele Unite ale Americii, pentru care optează 43% dintre respondenți (în uşoară creștere de la 39%), rămân și în acest an cea mai importantă țară pentru perspectivele de creștere a organizațiilor, urmată de China (33%) și Germania (17%). În timp ce Rusia iese din Top 10, se pare că Brexit-ul nu ar fi afectat poziția Regatului Unit ca piață țintă, Marea Britanie rămânând pe poziția a patra (15%, în creștere de la 11% în urmă cu un an). Față de ediția precedentă, Marea Britanie crește în popularitate ca destinație de investiții în rândul liderilor de afaceri din SUA (cu 4 puncte procentuale), China (cu 11), Germania (cu 8) și Elveția (cu 25 de puncte procentuale).

Este interesant de remarcat că în urmă cu 20 de ani, în cadrul primului raport PwC Global CEO Survey, piețele emergente, inclusiv China și

Cele mai importante trei țări pentru perspectivele de dezvoltare a companiilor în următoarele 12 luni

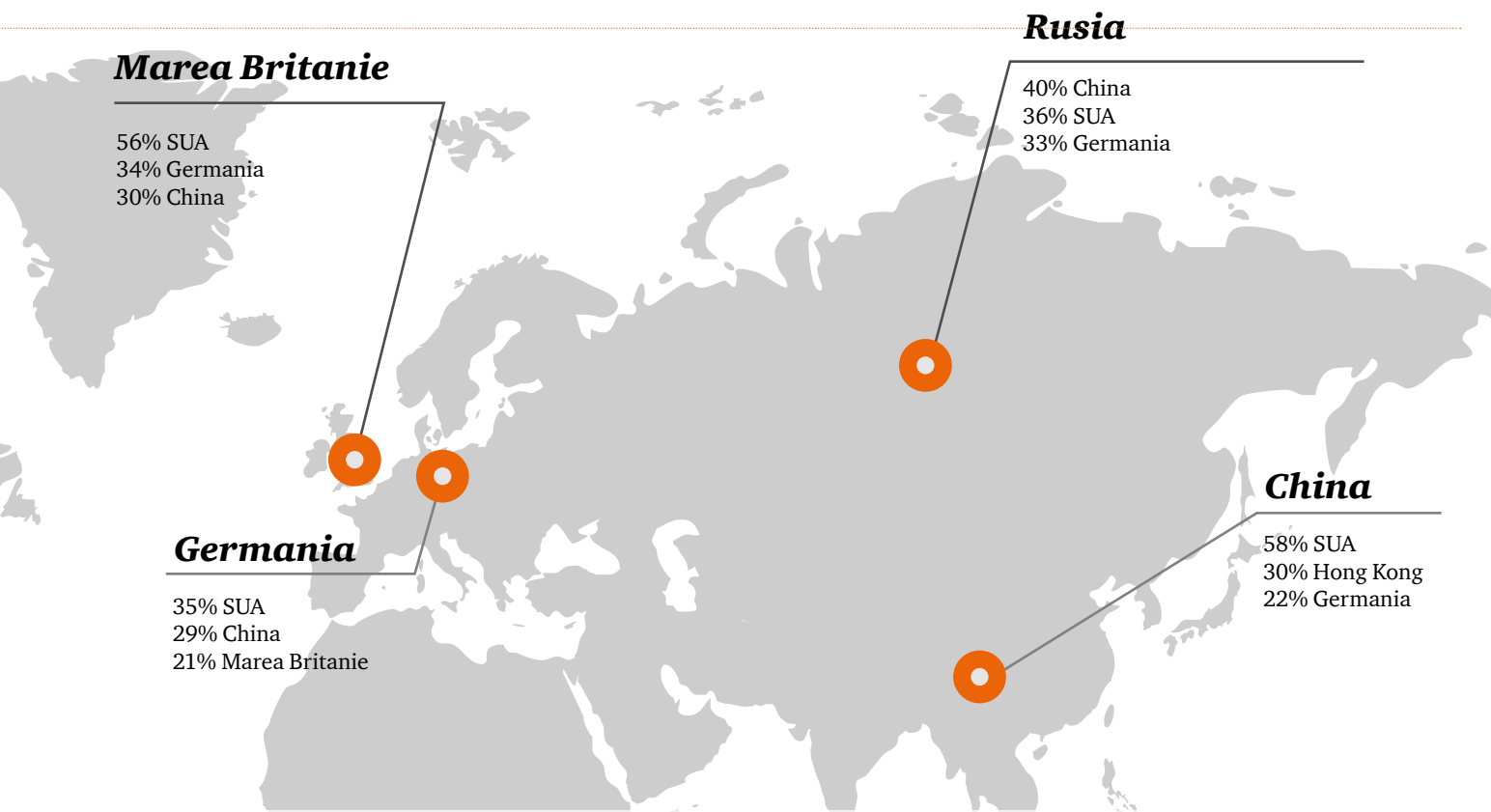
SUA

48% China
32% Marea Britanie
24% Mexic

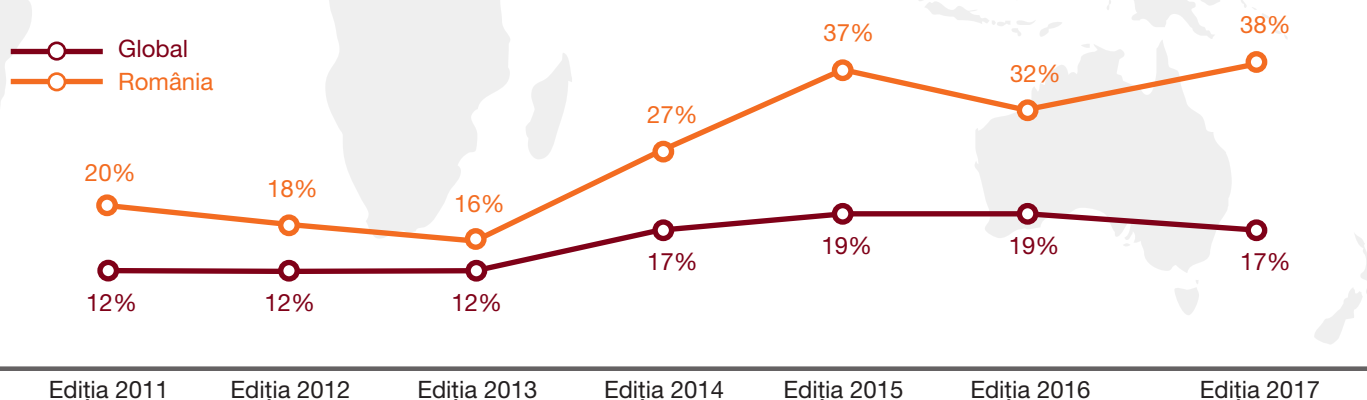
India, erau considerate o investiție sigură. Însă instabilitatea piețelor și volatilitatea monedelor i-a determinat pe directorii de companii să se orienteze către o gamă mai variată de țări. Raportul de anul acesta arată că SUA, Germania și Marea Britanie au devenit prioritare pentru investiții, iar entuziasmul executivilor de a investi în țări precum Brazilia, India, Rusia și Argentina s-a mai diminuat față de acum trei ani.

În privința perspectivei de investiții, directorii de companii din Europa își îndreaptă atenția spre aceleași super-puteri economice – SUA (33%), Germania (31%), China (24%), urmate de Marea Britanie (13%) și Franța (11%).

La rândul ei, România este menționată drept una dintre cele mai importante trei țări pentru perspectivele de creștere a organizațiilor de către 1% dintre respondenții la nivel global (2% în ediția precedentă) și de către 4% dintre cei din Europa (în scădere de la 5%). În același timp, 8% dintre respondenții din Europa Centrală și de Est menționează țara noastră, față de 11% anul trecut. Astfel România devine mai puțin atractivă decât Polonia, menționată de 2% dintre respondenții la nivel global, 5% în Europa (4% în ediția anterioară), 7% în Europa Centrală și de Est (în creștere de la 2%) și 1% în SUA și China. Iar Rusia este menționată de 4% dintre directorii de companii la nivel global și 9% în Europa (procente în uşoară scădere față de anul trecut), de 13% în Europa Centrală și de Est, 4% în SUA și China. Ungaria este menționată de 1% dintre respondenții la nivel global, 1% Europa, 3% Europa Centrală și de Est și 1% SUA, iar Bulgaria de 1% la nivel global, 2% în Europa și 2% în Europa Centrală și de Est.

Procentul directorilor generali care nominalizează Germania ca fiind dintre una cele mai importante trei țări pentru perspectivele generale de creștere a afacerilor în următoarele 12 luni

Întrebați în ce orașe caută creșterea economică, liderii de afaceri la nivel global consideră Shanghai, New York, Londra și Beijing ca fiind cele mai importante metropole din lume pentru perspectivele de dezvoltare a organizațiilor în următoarele 12 luni. În opinia directorilor generali din Europa Centrală și de Est, topul este condus de Moscova (29% dintre respondenți), urmată

la mare distanță de Londra și New York (10%). Printre nominalizările lor se numără și Varșovia (6%), precum și București și Sofia (4%). Capitala Rusiei este menționată și de 5% dintre directorii de companii la nivel global și 13% în Europa. Varșovia, București și Sofia sunt menționate de 1% dintre directorii de companii la nivel global și 2% în Europa.

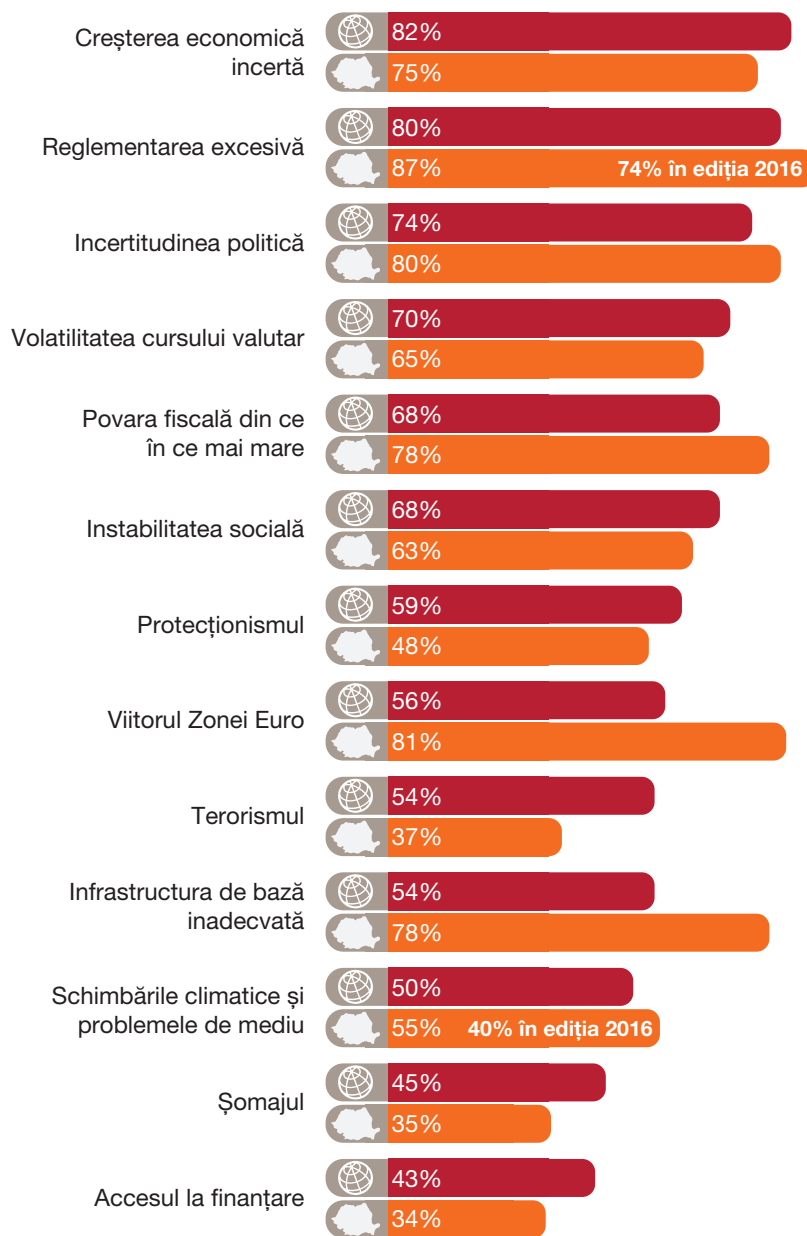
Reglementarea excesivă surclasează incertitudinea geopolitică în topul amenințărilor de natură economică, politică, socială și de mediu

Și anul acesta gradul de preocupare a directorilor executivi din România rămâne ridicat în ceea ce privește un număr mare de potențiali factori care pot amenința perspectivele de creștere – gradul de reglementare, instabilitatea socială, infrastructura inadecvată, povara fiscală și schimbările climatice și problemele de mediu înregistrând creșteri de procentaje față de ediția precedentă a studiului.

Topul celor mai importante amenințări de natură economică, politică, socială și de mediu la adresa perspectivei de dezvoltare a organizațiilor este condus anul acesta, în opinia directorilor generali din România, de **supra-reglementare**, menționată de 87% dintre respondenți (în creștere de la 74% în ediția precedentă). Următoarele două provocări, în opinia a circa patru din cinci dintre respondenți sunt **viitorul Zonei Euro** (81%, față de 56% la nivel global și 59% în Europa Centrală și de Est) și **instabilitatea geopolitică** (80%). Povara fiscală din ce în ce mai mare și infrastructura de bază inadecvată încheie lista celor mai importanți cinci factori care îi preocupă pe directorii generali din România, 78% dintre aceștia menționându-le pe fiecare ca potențiale amenințări. De remarcat că omologii lor din Europa Centrală și de Est sunt îngrijorați într-o măsură mai mică de infrastructură ca potențial factor de risc, doar 57% dintre ei menționând acest aspect, aproape de media globală (54%). Urmează la mică distanță incertitudinea creșterii economice (75% dintre respondenții din România). De asemenea, aproape două treimi dintre directorii de companii din țara noastră sunt îngrijorați de volatilitatea cursului valutar (65%) și instabilitatea socială (63%), iar circa jumătate (48%) dintre aceștia sunt preocupați de tendințele protecționiste.

În pofida optimismului manifestat în rândul liderilor de afaceri la nivel global, gradul de îngrijorare cu privire la incertitudinea economică (menționată de 82% dintre respondenți), supra-reglementarea (80%, nivel record) și situația geopolitică (74%) rămâne foarte ridicat. De asemenea, preocupările cu privire la instabilitatea socială sunt în creștere. Iar mai mult de jumătate dintre directorii executivi își fac griji în privința tendințelor protecționiste și terorismului (59% și respectiv 54%).

În ce măsură vă preocupă următoarele potențiale amenințări de natură economică, politică, socială și de mediu la adresa perspectivei de creștere a companiei?

Notă: Respondenții care au declarat „oarecum preocupat” sau „extrem de preocupat”

Potențiale amenințări de natură economică, politică, socială și de mediu

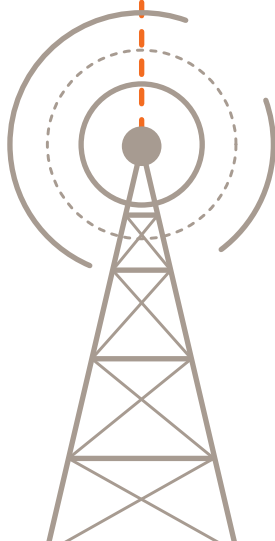
Terorismul
76% SUA
75% Japonia

Povara fiscală în creștere
79% SUA

Accesul la finanțare
90% China
60% Rusia

Protecționismul
64% SUA

Creșterea economică incertă
92% China
90% Japonia
89% SUA

Volatilitatea cursului valutar
89% Japonia
82% Marea Britanie
82% Rusia

Incertitudinea geopolitică
84% SUA

Viitorul Zonei Euro
78% Marea Britanie
67% Germania

Notă: țări în care se înregistrează unele din cele mai mari procente

Dintre factorii specifici businessului care pot amenința creșterea, preocupările privind disponibilitatea abilităților cheie și viteza schimbărilor tehnologice ating niveluri record

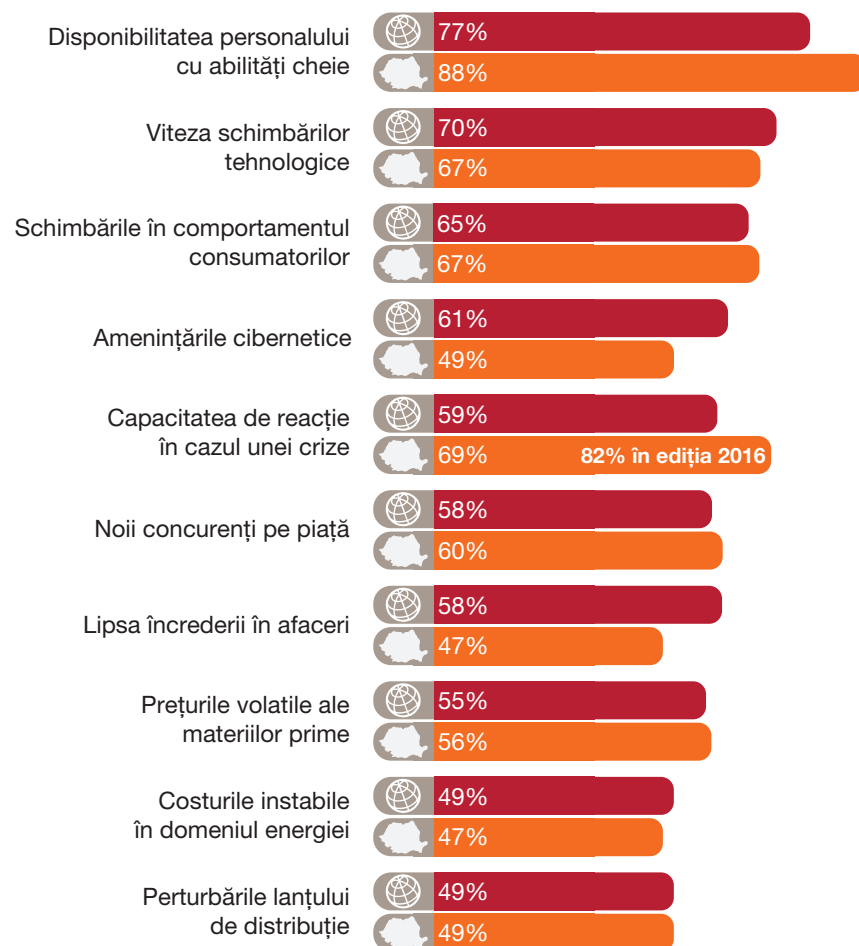
Discutând despre potențialele amenințări proprii businessuri, cu posibil impact asupra perspectivelor de dezvoltare a organizației, **disponibilitatea personalului cu abilități cheie** este, la fel ca în edițiile precedente, cel mai des menționată, atât în România (88% dintre respondenți), cât și la nivel global (77%).

Circa două treimi (69%) dintre respondenții din țara noastră sunt preocupați de **capacitatea de reacție a organizației în cazul unei crize**. Deși în scădere față de ediția precedentă (de la 82%), procentul rămâne mai mare decât cel înregistrat la nivel global (59%), în Europa Centrală și de Est (56%) și în Europa (51%).

Îngrijorarea directorilor de companii cu privire la **viteza schimbărilor tehnologice** continuă să crească față de ediția precedentă. La nivel global, acest potențial factor perturbator rămâne pe a doua poziție (menționat de 70% dintre respondenți, în creștere de la 61%), în timp ce în țara noastră urcă pe locul al treilea, la egalitate cu **schimbările în comportamentul consumatorilor** (67% în România și 65% la nivel global, în ușoară creștere față de ediția anterioară).

În urmă cu 15-20 de ani, încrederea publicului în organizații nu era una dintre preocupările esențiale ale directorilor executivi. Însă anul acesta, 58% dintre respondenții la nivel global (și 47% în România) se tem că lipsa de încredere în mediul de afaceri va afecta negativ creșterea companiilor. Iar amenințările cibernetice constituie un motiv de îngrijorare pentru 61% dintre directorii generali la nivel global și aproape jumătate (49%) dintre omologii lor din țara noastră.

În ce măsură vă preocupă următoarele potențiale amenințări, proprii businessului, la adresa perspectivelor de creștere a companiei?

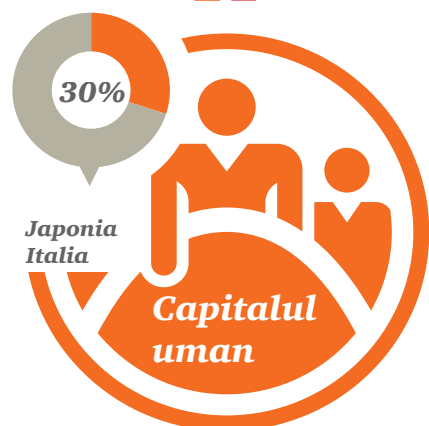
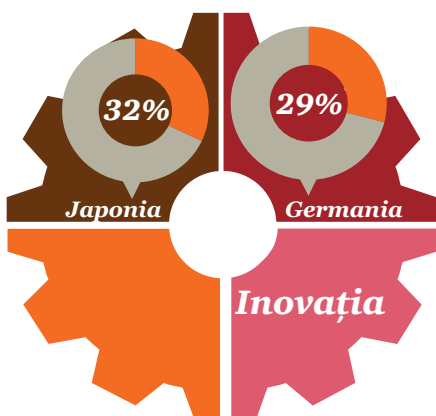
Notă: Respondenții care au declarat „oarecum preocupat” sau „extrem de preocupat”

Capitalul uman și inovația – prioritățile directorilor de companii

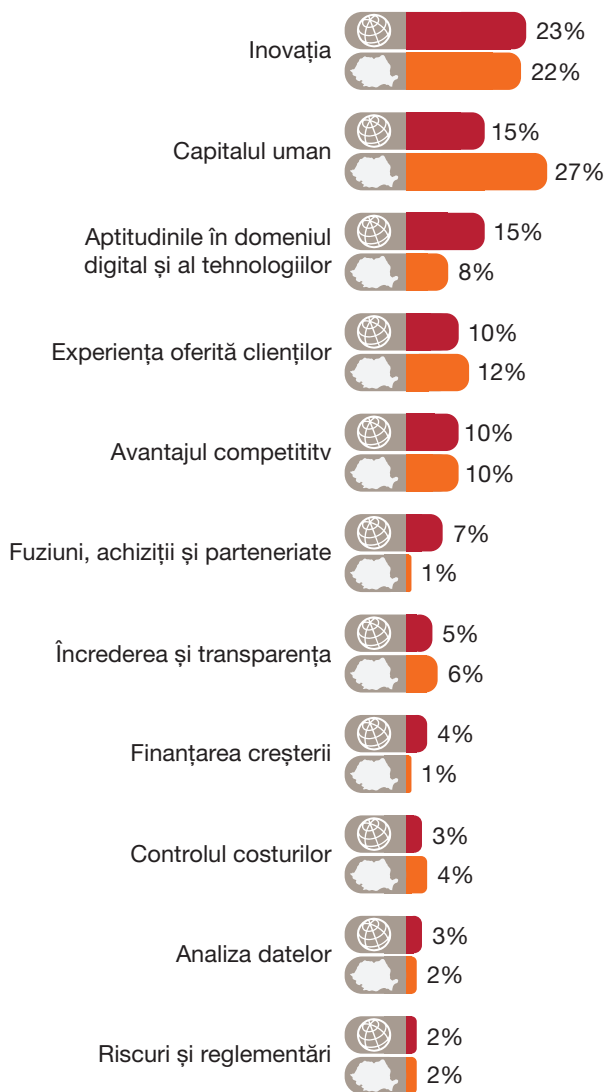
Peste un sfert (27%) dintre directorii executivi din România afirmă că cel mai important aspect pe care doresc să-l consolideze pentru a valorifica noile oportunități de pe piață este reprezentat de **capitalul uman**.

La nivel global, 23% dintre directorii de companii declară că îmbunătățirea activității de inovare este cea mai mare prioritate a afacerii lor, opinie împărtășită de 22% dintre omologii lor din țara noastră.

Cea mai importantă prioritate a afacerilor pentru valorificarea oportunității pieței

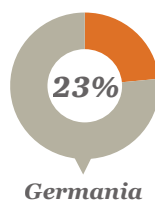
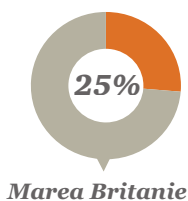

Care este cel mai important aspect pe care doriți să-l îmbunătățiți pentru a valorifica noi oportunități?

Notă: A putut fi aleasă o singură variantă de răspuns

Aptitudinile în domeniul digital și al tehnologiilor

Notă: țări în care se înregistrează cele mai mari procente

Talentul

Planuri ambițioase de recrutare

Pe plan global, gradul de îngrijorare cu privire la disponibilitatea angajaților cu competențe cheie s-a dublat în ultimii 20 de ani. Procentul respondenților care menționează această potențială amenințare a crescut de la 31% în 1998 la 77% în 2017. În prezent, capitalul uman este una dintre cele mai importante priorități pentru mediul de afaceri, iar diversitatea, incluziunea și mobilitatea forței de muncă se numără printre strategiile folosite pentru a răspunde nevoii de competențe viitoare.

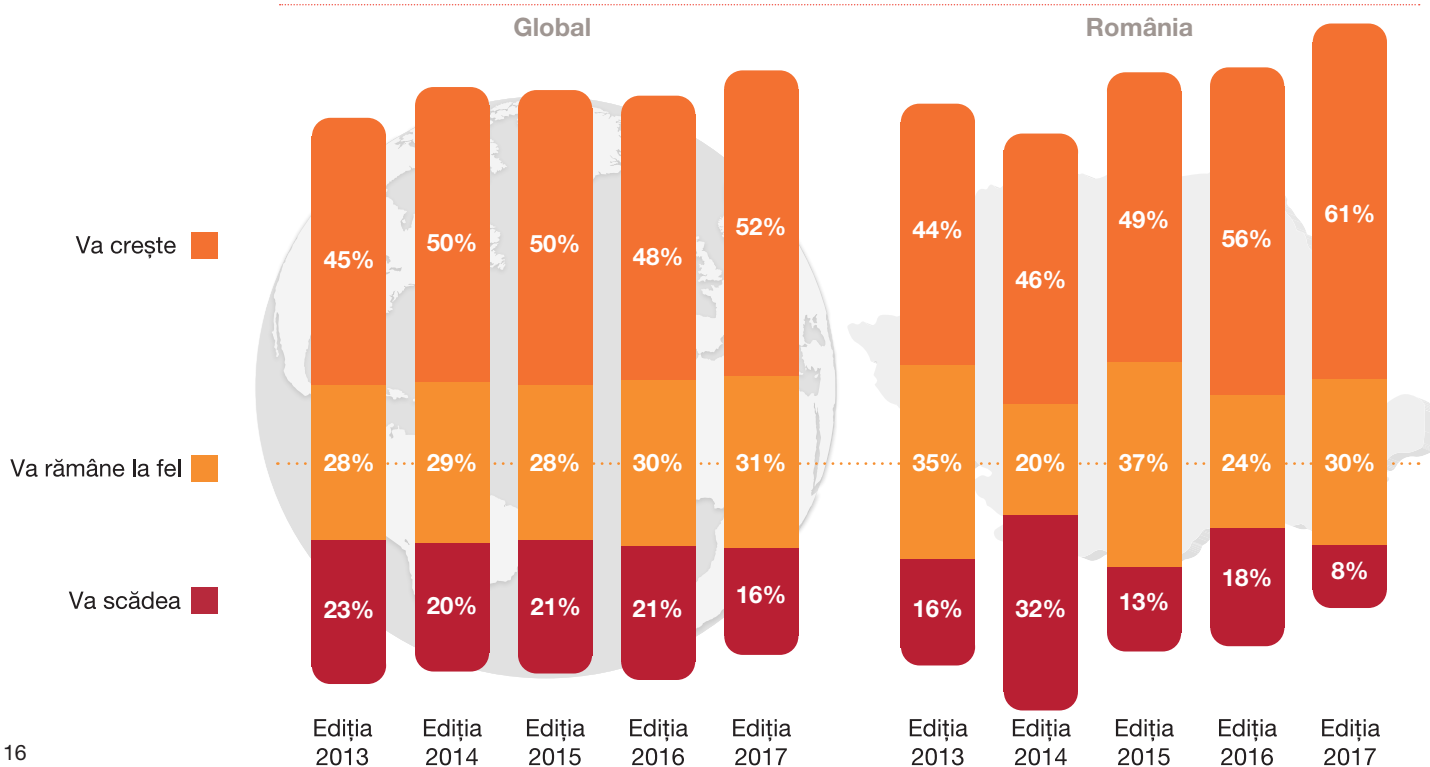
Deși recunosc că este din ce în ce mai dificil să găsească pe piață angajați cu abilități cheie, liderii de afaceri din România au o atitudine optimistă cu privire la evoluția numărului de angajați. Astfel, **peste trei din cinci (61%) dintre directorii de companii se așteaptă la creșterea în următoarele 12 luni a efectivului de salariați**, procent superior celor înregistrate în edițiile precedente, și doar 8% dintre ei consideră că numărul de angajați o să scadă.

Există numeroase temeri cu privire la faptul că tehnologia va elimina multe locuri de muncă. Cu toate acestea, la nivel global, mai mult de jumătate dintre directorii generali (52%, în ușoară creștere față de edițiile anterioare) au intenții de recrutare în următoarele 12 luni, opinie împărtășită de 45% dintre omologii lor din Europa Centrală și de Est.

Executivii din India (67%), Canada (64%), Marea Britanie (63%) și China (60%) au unele dintre cele mai ambițioase planuri de recrutare. La polul opus, doar 36% dintre respondenții din Rusia intenționează să majoreze numărul de angajați, iar 29% dintre directorii de companii din Germania declară că efectivul de salariați o să scadă în următoarele 12 luni.

Ce vă așteptați să se întâmple cu numărul de angajați din organizația dumneavoastră în următoarele 12 luni?

Managementul talentelor pentru identificarea și valorificarea noilor oportunități în contextul schimbărilor globale din era tehnologiei

Pentru a profita cât mai mult de avantajele tehnologiei și ale globalizării, factorul uman și aspectele legate de incluziune – la locul de muncă și în societate în ansamblul ei – trebuie readuse în prim-plan. Păstrarea și valorizarea elementului uman într-o lume tot mai virtuală și angrenată în cursa tehnologiilor va fi o condiție esențială pentru a asigura următoarea etapă de dezvoltare pe termen lung, la nivel mondial.

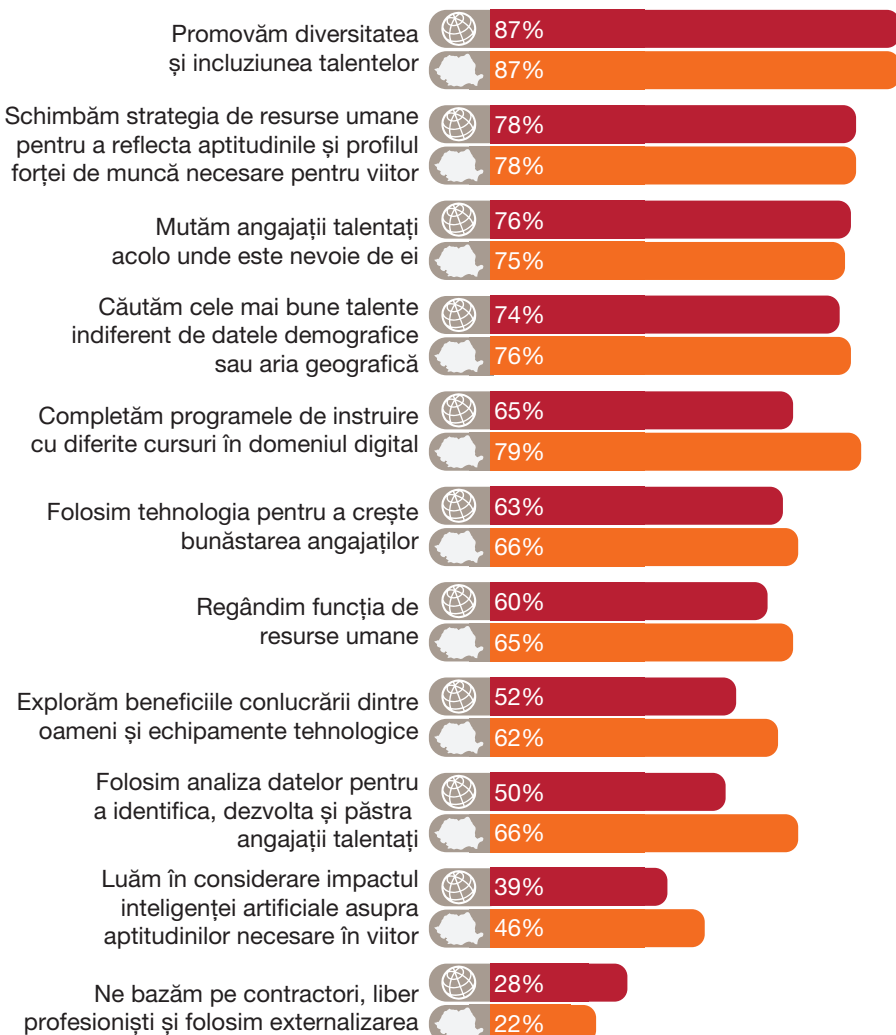
Strategiile de resurse umane se schimbă, iar automatizarea și inteligența artificială au intrat pe agenda directorilor generali, liderii de afaceri dorindu-și o forță de muncă agilă și versatilă. Atât în România cât și la nivel global, **aproape nouă din zece (87%) dintre respondenți afirmă că promovează în mod activ diversitatea și incluziunea talentelor**. Procentul este mai mic în Europa Centrală și de Est (75%).

Circa patru din cinci (79%) dintre directorii de companii din țara noastră declară că organizațiile lor includ în programele de instruire diferite cursuri în domeniul digital, opinie împărtășită de 65% dintre omologii lor la nivel global și 58% în Europa Centrală și de Est. Într-un procent asemănător (78%), executivii din România consideră că schimbă strategia de resurse umane pentru a reflecta aptitudinile și profilul forței de muncă necesare companiei lor în viitor. De asemenea, circa trei sferturi dintre ei susțin că încearcă să identifice cele mai bune talente indiferent de datele demografice sau aria geografică și că, odată găsiți și atrași în companie, acești angajați talentați sunt mutați acolo unde este nevoie de ei.

Două treimi dintre directorii generali din țara noastră afirmă că utilizează analiza datelor pentru a identifica, dezvolta și păstra angajații în companie (față de 50% dintre respondenți la nivel global) și, deopotrivă, că folosesc tehnologia pentru a crește bunăstarea acestora.

Mai mult de trei din cinci (62%) dintre liderii de afaceri intervievați explorează deja modurile în care oamenii și mașinile pot lucra împreună (52% la nivel global) și evaluează beneficiile acestei interacțiuni, iar aproape jumătate (46%) dintre ei iau în considerare impactul inteligenței artificiale asupra nevoii viitoare de competențe (27% în Europa Centrală și de Est).

În ce măsură sunteți de acord cu următoarele afirmații privind activitățile legate de managementul talentelor din organizația dumneavoastră?

Notă: Respondenții care au declarat „acord” sau „acord total”

Talentele și tehnologia

Notă: țări în care se înregistrează cele mai mari procente

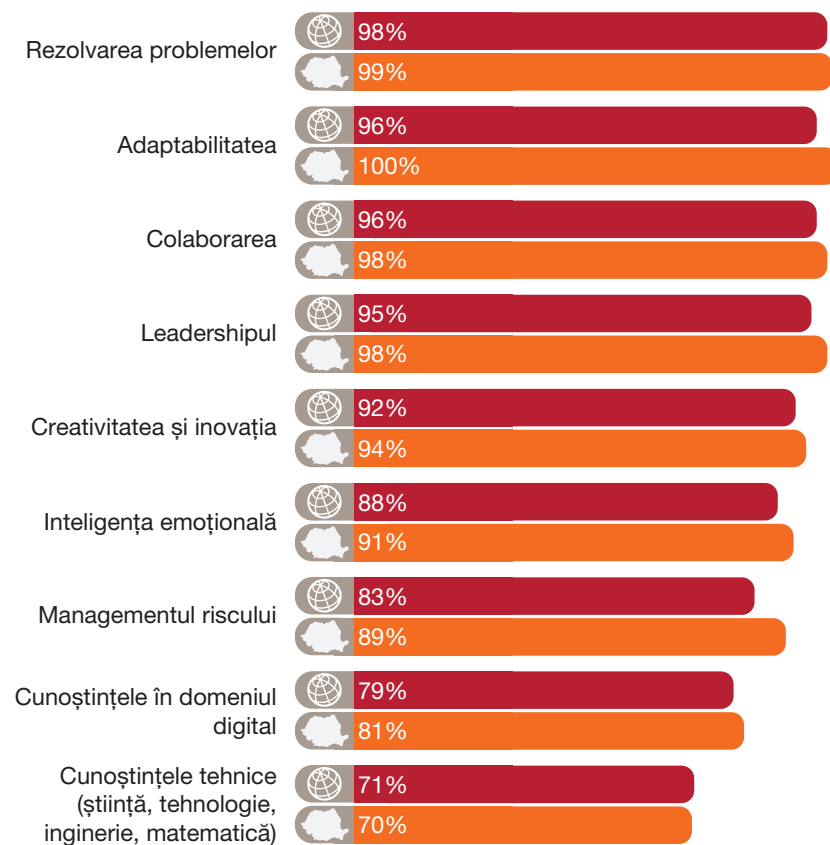
Promovăm diversitatea și incluziunea talentelor:	97% Canada 94% SUA
Mutăm angajații talentați acolo unde avem nevoie de ei:	97% Japonia
Completăm programele de instruire cu diferite cursuri în domeniul digital:	81% SUA
Folosim tehnologia pentru a crește bunăstarea angajaților:	80% SUA
Ne bazăm pe contractori, liber profesioniști și folosim externalizarea:	69% Rusia

Adaptabilitatea și orientarea către rezolvarea problemelor sunt cele mai importante abilități pentru organizații

Directorii generali sunt îngrijorați de faptul că penuria de competențe cheie poate afecta potențialul de dezvoltare, relevanța și sustenabilitatea companiilor pe care le conduc. De aceea, pentru a ghida organizațiile către schimbarea pe care executivii și-o doresc, în gestionarea relației dintre om și mașini este necesar un echilibru între tehnologie și abilitățile de neînlocuit ale oamenilor – abilitățile „soft” fiind cele pe care directorii generali pun cea mai mare valoare.

Astfel, dincolo de expertiza tehnică specifică fiecărui domeniu de activitate, liderii de afaceri din România și din întreaga lume apreciază deopotrivă **adaptabilitatea angajaților, orientarea către rezolvarea problemelor, abilitățile de conducere / leadership și capacitatea lor de colaborare în cadrul echipelor**. De asemenea, dată fiind viteza și amploarea schimbărilor tehnologice, creativitatea, inovația și inteligența emoțională sunt și ele foarte valoroase, în opinia directorilor generali.

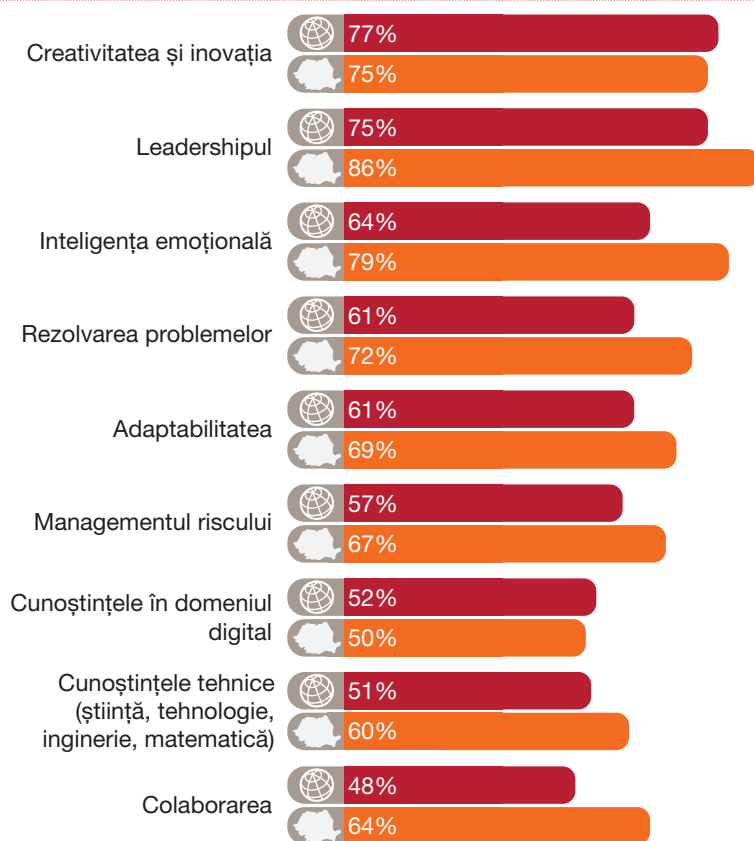
În afară de expertiza tehnică specifică afacerii, cât de importante sunt următoarele aptitudini pentru organizația dumneavoastră?

Notă: Respondenții care au declarat „oarecum important” sau „foarte important”

Directorii de companii sunt foarte preocupați cu privire la disponibilitatea competențelor cheie. Toate aceste caracteristici sunt tot mai dificil de găsit pe piața muncii și, cel puțin pentru moment, sunt departe de a fi reproduse de către mașini și roboți. Pentru că inovația, creativitatea și abilitățile de relaționare nu pot fi automatizate. De aceea, angajații cu aptitudini reale de leadership, cu inteligență emoțională și abilități de creativitate și inovare sunt cel mai greu de recrutat, în opinia directorilor executivi din România și a omologilor la nivel global.

Cât de dificil este pentru organizația dumneavoastră să recruteze persoane cu aceste aptitudini sau abilități?

Bază: Respondenții care au declarat „oarecum important” sau „foarte important” la întrebarea anterioară

Notă: Respondenții care au declarat „oarecum dificil” sau „foarte dificil”

Încrederea în organizații și competiția în era tehnologiei

Scopul organizațional și așteptările părților interesate

Într-o lume din ce în ce mai digitalizată, există o largă recunoaștere a faptului că un scop organizațional puternic este esențial pentru orice companie, precum și o conștientizare a faptului că încrederea se câștigă tot mai greu. Iar gestionarea corectă a așteptărilor tot mai largi ale părților interesate (stakeholders) contribuie la consolidarea încrederii necesare pentru ca o organizație să supraviețuiască și să poată prospera.

Încă din ediția de anul trecut a studiului a reieșit clar faptul că directorii generali sunt din ce în ce mai conștienți de necesitatea unui scop organizațional care să reflecte nevoile tuturor părților interesate. Iar anul acesta, marea majoritate a liderilor de afaceri reconfirmă **rolul tot mai important al acestui scop organizațional amplu.**

Tehnologia a creat o nouă dinamică între companii și clienți, oferind beneficii enorme pentru ambele părți. Cu toate acestea, lipsa de încredere în mediul de afaceri reprezintă o amenințare constantă a ultimilor ani, aproape patru din cinci (79%) directorii executivi din țara noastră (și 69% la nivel global) considerând că, în era digitală, este tot mai greu pentru companii să câștige și să mențină încrederea publicului.

Pe de altă parte, aproape la fel de mulți directori de companii recunosc că digitalizarea reprezintă și o oportunitate, nu doar un risc: 78% dintre respondenții din România (și 64% din omologii lor la nivel global) cred că modul în care organizația lor gestionează datele despre clienți și angajați va constitui un factor de diferențiere pe piață.

Neîncrederea opiniei publice în mediul de afaceri poate eroda performanța organizațiilor pe termen lung. Este nevoie de o nouă paradigmă – cea a unui mediu de afaceri care contribuie real la crearea unei societăți mai bune, printr-o creștere globală incluzivă. Înțelegerea principalelor cauze ale neîncrederii reprezintă un prim pas, esențial pentru promovarea beneficiilor pe care organizațiile le pot oferi societății. Iar provocarea pentru directorii de companii va fi să dezvolte o relație mai profundă și de durată, bazată pe dialog și încredere, cu părțile interesate – clienți, angajați, autorități, mass-media, comunități locale etc. – și să găsească un echilibru între interesele deseori divergente sau concurente ale acționarilor și ale societății, între rezultatele imediate și viziunea pe termen lung.

În contextul unei societăți tot mai digitalizate, în ce măsură sunteți de acord cu următoarele afirmații?

Este tot mai important să avem un scop organizațional puternic, care să se reflecte în valorile, cultura și comportamentele noastre

Este tot mai important să ținem cont de așteptările mai largi ale tuturor părților interesate

Este tot mai dificil pentru afaceri să câștige și să păstreze încrederea

Ne vom diferenția prin modul în care gestionăm informațiile despre oameni

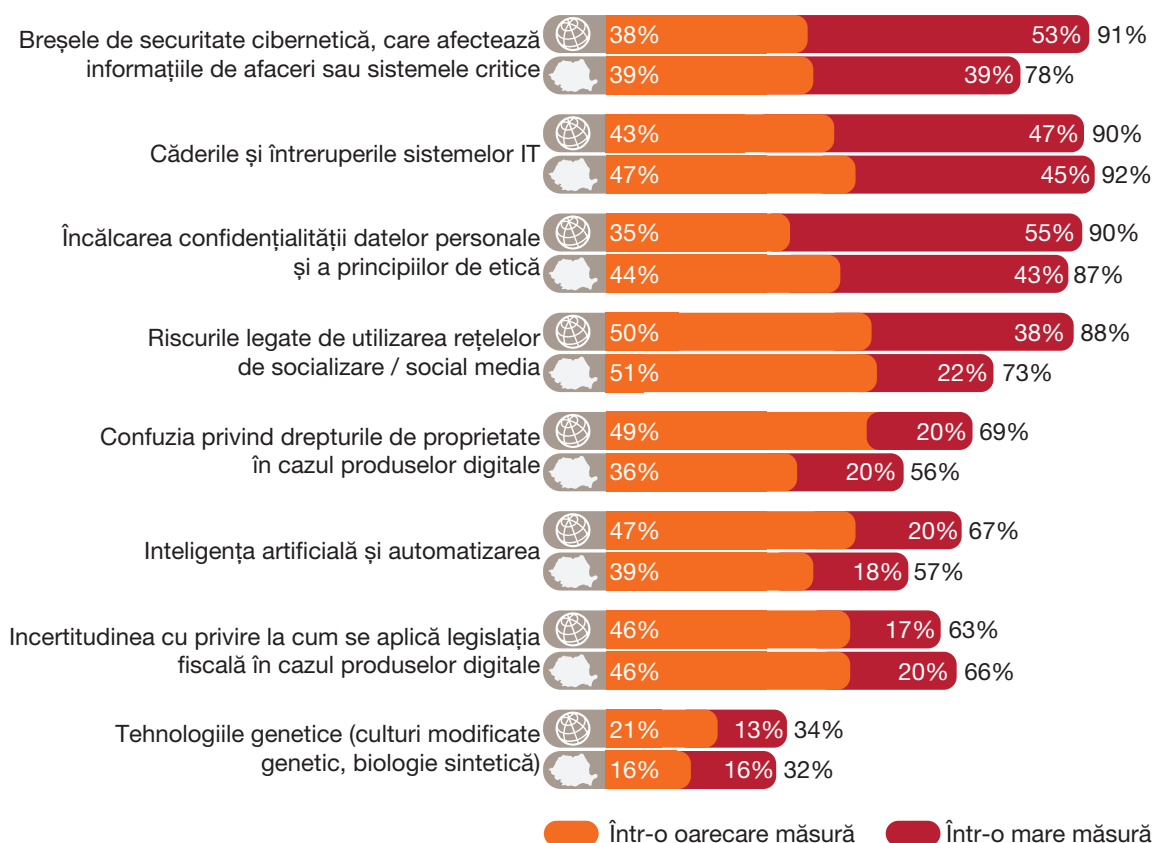

Perturbările sistemelor IT și încălcarea confidențialității datelor personale sunt cele mai importante amenințări legate de tehnologie la adresa încrederii în organizații

Peste nouă din zece (92%) dintre directorii generali din România sunt de părere că **întreruperile sistemelor IT** vor avea un impact negativ asupra nivelului de încredere a părților interesate în industria lor, în următorii cinci ani. Într-o proporție asemănătoare (87% dintre respondenți), liderii de afaceri din țara noastră consideră **încălcarea confidențialității datelor personale și a principiilor de etică** un alt factor care ar putea submina încrederea publicului în mediul de afaceri.

La nivel global, directorii generali sunt preocupați de nu mai puțin de patru potențiale amenințări tehnologice ce pot diminua încrederea oamenilor în organizații: breșele de securitate cibernetică ce afectează informațiile de afaceri sau sisteme critice (91% dintre respondenți, 89% în Europa Centrală și de Est și 78% în România), încălcările de confidențialitate a datelor personale precum și căderile sistemelor IT (ambele menționate de 90% dintre respondenți), dar și riscurile legate de utilizarea rețelelor de socializare / social media (88%, comparativ cu 73% în România).

În ce măsură credeți că următoarele aspecte vor avea un impact negativ asupra nivelului de încredere a părților interesate în industria dumneavoastră în următorii cinci ani?

Factori de risc la adresa încrederii în afaceri

Breșele de securitate cibernetică:
97% SUA

Confuzia privind drepturile de proprietate în cazul produselor digitale:
78% China

Incertitudinea privind aplicarea legislației fiscale în cazul produselor digitale:
83% China

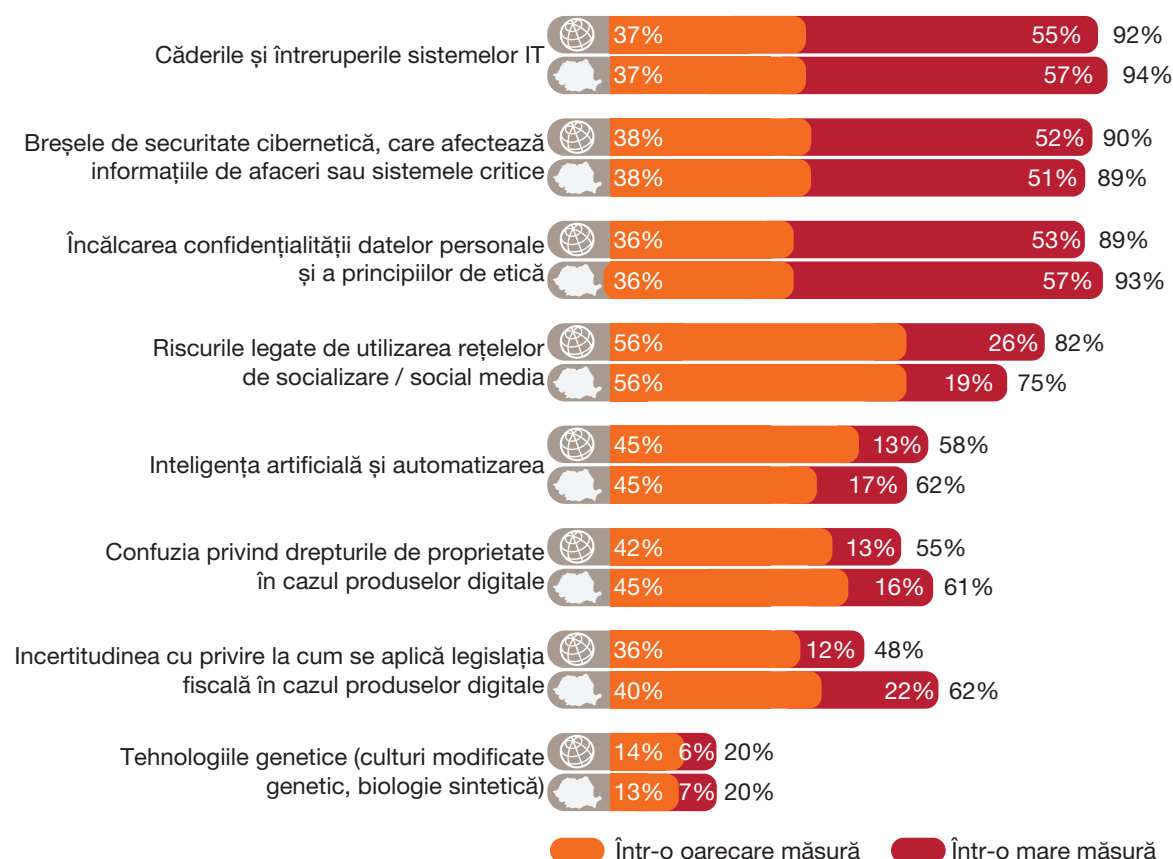

În prezent, directorii executivi consideră că abordează în mod proactiv cei mai importanți factori de risc legați de tehnologie ce pot afecta încrederea în afaceri. Ei se concentrează cu precădere asupra **stabilității și continuității sistemelor IT** (94% dintre respondenți în România și 92% la nivel global), **prevenirii încălcării confidențialității datelor cu caracter personal** (93% și respectiv 89%) și **eliminării breșelor de securitate cibernetică** (89% și respectiv 90%). De asemenea, problemele legate de utilizarea rețelelor de socializare / social media se află pe agenda a trei sferturi dintre liderii de afaceri din țara noastră și a circa patru din cinci (82%) dintre omologii lor la nivel global.

Impactul tehnologiei și digitalizării asupra industriilor

Directorii executivi sunt de părere că tehnologia are tot mai multe implicații în diferitele aspecte ale mediului intern și extern al organizațiilor: reputație, abilități necesare, tehnici de recrutare, strategii de dezvoltare, redefinirea competiției. Aproape un sfert (23%) dintre respondenții la nivel global și 20% dintre omologii lor din România consideră că tehnologia va remodela complet concurența în industria lor, în următorii cinci ani. Întrucât digitalizarea ar putea afecta relaționarea umană, organizațiile care acordă atenție experienței oferite clienților și dau dovadă de integritate sunt cele care vor prospera, câștigând de pe urma conectivității, însă fără să piardă încrederea publicului.

În ce măsură organizația dumneavoastră abordează în prezent aceste aspecte?

Familiarizați cu tehnologia digitală

Fac majoritatea achizițiilor online:
72% Marea Britanie
69% SUA

Folosesc sisteme de automatizare a locuinței:
71% SUA

Pe deplin conștienți de avantajul competitiv pe care îl vor avea organizațiile cu cea mai mare abilitate de a transforma tehnologia în punctul lor forte, directorii de companii demonstrează în general un grad ridicat de familiarizare și adoptare a tehnologiilor digitale.

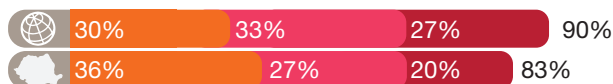
Privind la nivel „macro”, mediul economic global și peisajul competitiv vor fi remodelate. Iar dintr-o perspectivă „micro”, modul în care oamenii lucrează și își petrec timpul liber – stilul de viață – va fi, de asemenea, schimbat radical.

Industria emergente (internetul lucrurilor, realitatea augmentată, soluții de energie alternativă și de protejare a mediului, mijloace de transport autonome, drone și autovehicule zburătoare etc.) vor lua avânt. În acest context, și industriile tradiționale se vor transforma semnificativ, iar modelele de afaceri consacrate vor fi regândite. Se întrevăd beneficii uriașe pe care progresele tehnologice le pot aduce în următorii ani în diverse industrii, în special în medicină și ameliorarea condițiilor de viață (inclusiv prin crearea artificială de organe). În acest caz însă, reversul medaliei poate fi un număr tot mai mare de oameni pe o planetă cu resurse limitate, cel puțin deocamdată.

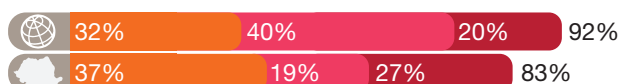
Viteza schimbărilor tehnologice va continua să se accelereze, iar perturbările cauzate de folosirea pe scară largă a automatizării și inteligenței artificiale vor crește incertitudinea și pot da naștere unor valuri de mișcări sociale. Există riscul polarizării societății între cei care reușesc să se adapteze și să prospere de pe urma noilor tehnologii și cei care nu au capacitatea de a înțelege și utiliza tehnologia, atrăgând după sine mărirea decalajelor veniturilor.

Și locurile de muncă tradiționale ar putea arăta complet diferit în următorii ani. Oamenii vor lucra din ce în ce mai mult din locurile lor preferate, din afara biroului, iar întâlnirile virtuale și reprezentarea prin „avataruri” și „holograme” vor fi folosite pe scară largă.

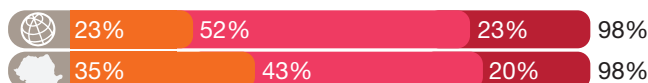
În ce măsură considerați că tehnologia a schimbat concurența în domeniul dumneavoastră de activitate în ultimii 20 de ani?

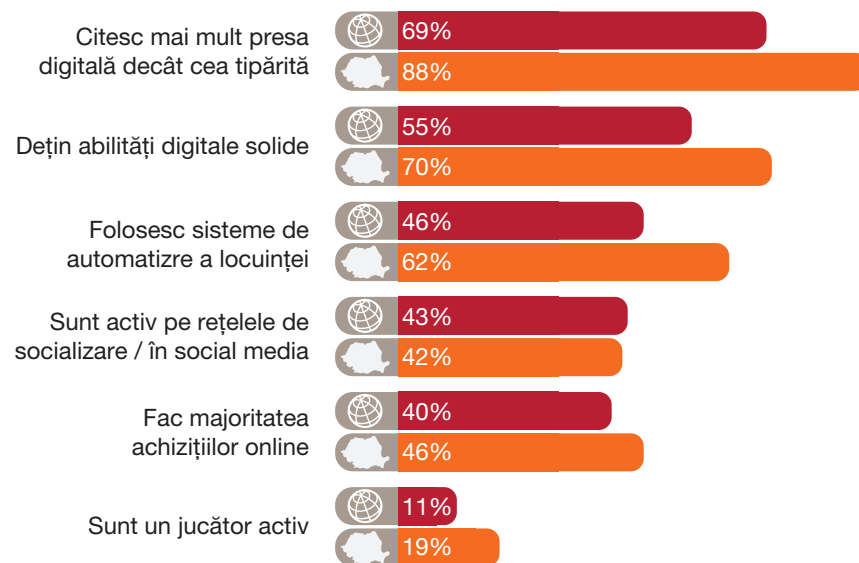
În ce măsură considerați că tehnologia a schimbat concurența în domeniul dumneavoastră de activitate doar în ultimii 5 ani?

În ce măsură considerați că tehnologia va schimba concurența în domeniul dumneavoastră de activitate în următorii 5 ani?

În ce măsură sunteți de acord cu următoarele afirmații privind modul în care dumneavoastră personal utilizați tehnologia?

Notă: Respondenții care au declarat „acord” sau „acord total”

Implicațiile sociale ale globalizării

Globalizarea în folosul tuturor?

Încă de la primul raport PwC Global CEO Survey, realizat în 1998, directorii de companii au fost încrezători cu privire la beneficiile globalizării. În general, optimismul lor s-a păstrat de-a lungul celor 20 de ani care au trecut de atunci. Totuși, începând din 2007, liderii de afaceri au început să-și exprime rezervele cu privire la impactul social mai larg al acestui fenomen.

În cadrul sondajului din acest an, directorii generali au în mare parte o atitudine pozitivă privind contribuția globalizării la crearea unei lumi mai bune, mai armonioase și mai puțin divizate. Avantajele certe ale globalizării se dovedesc a fi mai multe decât problemele pe care a reușit să le rezolve într-o mai mică măsură. Astfel, majoritatea respondenților consideră că globalizarea facilitează **accesul universal la infrastructură și servicii de bază**, contribuie la **intensificarea conectivității globale**, îmbunătățește **libera circulație a persoanelor, capitalurilor, bunurilor și informațiilor** și sprijină crearea unei forțe de muncă educată și calificată. Mai mult de nouă din zece (91%) dintre directorii generali din România sunt de părere că globalizarea are un impact pozitiv asupra creării de locuri de muncă, opinie împărtășită într-o măsură mai mică de omologii lor la nivel global și în Europa Centrală și de Est unde 76% și respectiv 71% dintre respondenți cred că acest fenomen contribuie la creșterea ratei de ocupare și schimbarea structurii locurilor de muncă. De asemenea, un procent semnificativ al directorilor generali sunt convinși că globalizarea are efecte benefice asupra armonizării reglementărilor, protecției datelor personale și gestionării riscurilor geopolitice.

Pe de altă parte, liderii de afaceri sunt puțin mai sceptici cu privire la reușita procesului de globalizare în a atenua schimbările climatice și a promova echitatea și coerența sistemelor fiscale. Totodată, ei pun serios la îndoială capacitatea globalizării de a reduce decalajul dintre veniturile bogaților și săracilor. Astfel, doar 39% dintre directorii generali din România (și 51% dintre omologii la nivel global) sunt de părere că globalizarea sprijină diminuarea inegalităților sociale.

Gestionarea efectelor globalizării în contextul accentuării tendințelor protecționiste devine o provocare. O astfel de preocupare nu se regăsea în cadrul primei ediții a raportului PwC Global CEO Survey în care se menționa că „organizațiile globale se bucură de toată libertatea comercială de care au nevoie”. Astăzi însă, directorii de companii recunosc riscurile asociate cu creșterea ostilității față de globalizare: mai multe politici naționale protecționiste sunt în detrimentul creșterii. Astfel, peste jumătate dintre directorii generali (57% în România și 58% la nivel global) susțin că **devine din ce în ce mai dificil să faci față competiției într-o piață globalizată însă cu tendințe către politici naționale tot mai închise, tot mai restrictive**.

În ce măsură considerați că globalizarea sprijină următoarele aspecte ale societății actuale?

Metodologia studiului

În ultimii 20 de ani sondajul global realizat de PwC în rândul directorilor generali a oferit liderilor de organizații, autorităților și comunității de afaceri din întreaga lume o perspectivă unică asupra viziunii și deciziilor de business ale directorilor de companii la nivel mondial. În fiecare an, rezultatele cercetării sunt anunțate în cadrul întâlnirii anuale a Forumului Economic Mondial de la Davos, Elveția.

Pentru cea de-a XX-a ediție a studiului anual realizat de PwC la nivel global și adresat directorilor generali au fost efectuate 1.379 de interviuri cu executivi din 79 de țări în ultimul trimestru din 2016. În România au fost realizate 89 de interviuri. Raportul global poate fi accesat la www.pwc.com/ceosurvey

Notă: este posibil ca suma procentelor să fie diferită de 100% ca urmare a excluderii variantelor „nici/nici” și „nu știu / nu răspund” sau a întrebărilor la care au putut fi alese mai multe variante de răspuns.

Pentru a discuta în detaliu rezultatele pentru România ale sondajului anual PwC Global CEO Survey 2017, vă rugăm să ne contactați:

Ionuț Simion

Country Managing Partner
PwC România
ionut.simion@ro.pwc.com

Această ediție a PwC Global CEO Survey pentru România a fost coordonată de:

Cristian Tomescu – Manager marketing și business development

Design:

Andrei Bustan – Senior Specialist marketing și comunicare

Prezentul material a fost întocmit exclusiv cu titlul de recomandări generale în probleme de interes și nu constituie consultanță profesională. Nu se recomandă să acționați pornind de la informațiile cuprinse în acest text fără a apela în prealabil la consultanță profesională de specialitate. Nu se oferă nicio declarație sau garanție (explicită sau implicită) cu privire la acuratețea sau integralitatea informațiilor incluse în acest document și, în măsura permisă de lege, PricewaterhouseCoopers International Limited (PwCIL) nu acceptă și nu își asumă nicio responsabilitate sau obligație de diligență pentru niciun fel de consecință a niciunei hotărâri de a acționa sau nu, luate de dumneavoastră sau orice tert, pe baza informațiilor cuprinse în acest document, și pentru nicio decizie luată pe baza acestora.

Scopul PwC este de a construi încredere în cadrul societății și de a contribui la rezolvarea unor probleme importante. Suntem o rețea de firme prezentă în 158 de țări cu mai mult de 236.000 de specialiști dedicați oferirii de servicii de calitate de audit, consultanță fiscală și consultanță pentru afaceri. Spuneți-ne care sunt lucrurile importante pentru dumneavoastră și descoperiți mai multe informații despre noi vizitând site-ul www.pwc.ro.

© 2017 PwC. Toate drepturile rezervate. „PwC” semnifică rețeaua de firme membre ale PricewaterhouseCoopers International Limited (PwCIL), sau, după cum este cazul, firme individuale membre ale rețelei PwC. Fiecare dintre acestea este persoană juridică cu statut independent și nu acționează ca agent al PwCIL sau a oricărei alte firme membre. PwCIL nu furnizează niciun fel de servicii clienților. PwCIL nu este responsabilă pentru actele sau omisiunile niciunei alte firme membre și nici nu-și poate exercita controlul sau judecata profesională pentru a le obliga în niciun fel. Nicio firmă membră nu este responsabilă sau răspunzătoare pentru actele sau omisiunile altei firme membre și nici nu-și poate exercita controlul sau judecata profesională pentru a obliga altă firmă membră sau PwCIL în niciun fel. Vă rugăm să accesați site-ul www.pwc.com/structure pentru mai multe detalii.